

ԲԱԶՄԱՎԷՊ

Թ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 12 .

1851

ՅՈՒՆԻՍԻ 15 .

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ՅԱՂԱԳՍ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՅ

ԳԼՈՒԽ ԻԵ .

Հարստութիւն :

ՆԱԻԱՏՔՆ ալ փիլիսոփայութիւնն ալ կը գովեն աղքատութիւնը՝ երբոր առաքինական է, և շատ աւելի վեր կը գնեն այնպիսի աղքատութիւնը քան թէ հարստութեան անհանդարտ սէրը : Այս սակայն ասոր ալ կը հաւանին թէ մարդըս կրնայ թէ՛ հարուստ ըլլալ և թէ այնպիսի պատուական աղքատներուն հաւասար ազէկութիւն ունենալ :

Ի՞նչ բանիս համար ուրիշ բանի կարօտ չէ այնպիսին՝ բայց եթէ ասոր, որ իր հարստութեանը գերի չըլլայ . ստակը գէշի բանեցընելու համար ոչ ժողովէ և ոչ պահէ, այլ մանաւանդ առ միայն ուզէ որ ստակը իրեն նման մարդկանց օգուտ ընելու բանեցընէ :

Երբ որ ամէն պատուաւոր վիճակներն ալ օրհնած են, ուստի նաև հարստութիւնն ալ . — բաւական է որ հարուստները իրենց յաջողութիւնը ուրիշ շատ մարդկանց բարիք ընելու գործածեն . բաւական է որ հանգըստութիւնն ու ճոխութիւնը ծուլութեան ու հպարտութեան պատճառ չըլլայ իրենց :

Դուռն՝ հաւանական է որ ատ վիճակիդ մէջ մնաս՝ որուն մէջ որ ծներ ես, թէ մեծ հարստութեանէ հեռու և թէ աղքատութեանէ : Եթէ որ ոչ երբեք տեղիդ գտնէ քու վրայդ այն ցած ատելութիւնն, որ շատ անգամ հարուստ չեղողներուն ու աղքատներուն սիրտը

կը կրծէ հարուստներուն դէմ: Եւսկայ
այնպիսի ատելութիւն մըն է որ սովորաբար
փիլիսոփայական լեզուին ծանրութիւնը
կ'առնէ. տաք տաք բացազանչութիւններ
կ'ընէ զեղիւթութեան դէմ, այլ և այլ վիճակներուն
իրարու խիստ անհաւասար ըլլալուն անիրաւութեանը
դէմ, հարուստ մեծամեծներուն գողոցութեանը
դէմ. և սաստիկ փափաք մը կը ցուցնէ (ըստ երևու
թին վեհանախական փափաք) որ ամէն
քը հաւասար ըլլային, և մարդկանց
այնչափ խեղճութիւններուն թեթեւութիւն
մը ըլլար: Եւ բաներուս ամենեւին
մէկն ալ զքեզ չխաբէ, թէպէտ և յանկարծ
նոյն բանը քանի մը անուանի մարդկանց
բերնէն ալ լսես, և հարիւրաւոր ճարտասան
իմաստակներու գըրուածքներուն մէջ
կարդաս, որ հասարակ ժողովուրդը
շողջորթութեամբ անոր գովեստները
գնելու կ'աշխատին: Եւսկայի բարկութեանց
մէջ աւելի նախանձ տգիտութիւն
ու զրպարտութիւն կայ՝ քան թէ արդարութեան
սէր:

Բաղդի անհաւասարութիւններուն
ճար չկայ. և անոնցմէ չարիք ալ կ'ելլէ՝
բարիք ալ: Եւսկայ մարդն որ այնչափ
անէծքներ կու տայ հարուստին, ձեռքէն
գար նէ սիրով անոր տեղը կ'անցնէ.
ուրեմն թող հարստութեան մէջ գրտնոդն
ալ իր տեղը հաստատ կենայ: Եւսկայ քիչ
հարուստ կայ որ ունեցած ստակը չբանեցընէ.
և ան բանեցընելով՝ ամէնքն ալ հազարումէկ
կերպով, աւելի կամ պակաս արժանաւորութեամբ,
երբեմն ալ առանց արժանաւորութեան,
հասարակաց բարւոյն գործակից կ'ըլլան:
Հոգի կու տան վաճառականութեան,
ախորժակաց կրթութեան, արուեստից
մէկմէկէ աւելի ծաղկելուն, աղքատութեան
ձեռքէն ճարտարութեամբ փախել
ու զողին անհամար յոյսերուն:

Հարուստ ըսելէն ետքը, դատարկ
մեղկ՝ անօգուտ մարդիկ միայն հասկը
նալը, անխելք դիզաբանութիւն է: Եւսկայ
որ ոսկին ոմանց ծուլութեան պատճառ
կ'ըլլայ նէ, ուրիշներուն ալ այլ և այլ

բարեգործութեան յորդոր կ'ըլլայ:
Եւսկայ ծաղկած քաղաք մը չկայ աշխարհիս
երեսն որ մէջը հարուստները հասարակաց
օգտին համար շէնքեր հիմնած և առաջ
երթալուն պատճառ չըլլան. տեղ մը չկայ
որ մէջը կամ ընկեթութիւններով և կամ
շատ շատ աղքատներուն օգնութիւն
ընողներ չի գրտնուին:

Ուրեմն հարուստներուն վրայ առանց
բարկութեան և առանց նախանձութեան
նայէ, ու ռամիկ մարդկանց ըրած զըրպարտութիւնները
բերանդ մի առնուր: Եւսկայ որ ոչ արհամարհես
զանոնք, և ոչ վատ ըլլաս առջնին, ինչպէս
որ չես ուզեր որ քեզմէ քիչ հարուստ
եղողը արհամարհոտ կամ վատ ըլլայ
քու առջնդ:

ՓԻՆԼԻԲՈՑ

ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Եւսկայի մարդ:

Եւսկայի մարդն կ'ըսուի անսրտնեղութիւնը՝ որ կամ խօսքով կամ
գործքով մը կը ցուցնենք մէկ բանէ
մը ձանձրանալու կամ նեղանալու: Եւսկայ
մէկը բանի մը զբաղած ատենը՝ չախորժած
անձինքներէն մէկը վրայ գալու որ ըլլայ,
կը սկսի նեղիլ, ոտքը գետինը զարնել,
ուսկից էր տնկուեցաւ ըսել. ինչպէս
թէ որ գրեթե ատենը մէկու մը գրչին
ծայրը մազ մը գալու որ ըլլայ, կամ
թանաքը թղթին վրայ կաթելու ըլլայ՝
գրիչը գետինը կը զարնէ, կը սկսի
գրիչը անարգել. ինչպէս մէկը թուղթ
խաղալու ատեն խաղը կորսնցընելով
կիրքէն թղթերը կը պատռուտէ:
Եւսկայ նման սրտնեղութիւնները
որ բարկութեան աստիճան չեն հասնիր,
ու կատարեալ բարկութիւն չեն կրնար
ըսուիլ, բոլորն ալ անհամբերութեան
գործքեր են:

Եւսկայ չհասնելու պակասութիւններուն
մէկն ալ այս է. անհամբերը փոր-